

dobro, zakaj takrat je stal denar skoro desetkrat več. Tedaj si kupil za 1 sold štiri jajca, kokoš za $4\frac{1}{2}$ solda. Tesar je služil na dan $12\frac{3}{4}$ kr. Kako je pa sedaj? Letnih 400 ali 500 gld. ne dosega plačila prvih časov.

Spis je pisan vrlo objektivno in je za našo kulturno zgodovino jako važen.

Drobiž iz starejše književnosti slovenske. Spisal dr. Vatroslav Oblak. (234—246.) — Konec 16. veka ni tudi konec slovenske protestantske književnosti. Životarila je v oddaljeni kanalski dolini med slovenskimi protestanti podklosterske okolice južne Koroške. Skrivaj so prepisavali stare protestantske knjige in leta 1788. celó izdali knjigo. Ta knjiga se imenuje: Kristianske bukvice itd., ki so precěj natančen ponatisek Dalmatinovega, l. 1584. izdanega molitvenika. Knjigi, ki jo opisuje dr. V. Oblak, je privezanih 14 starih listov, obsegajočih 13 cerkvenih pesmij. Te so prepisane iz stare protestantske pesmarice, katero je izdal Dalmatin leta 1584. Jezik je silno izpremenjen po ljudski govorici podklosterskega okraja. — Dalje nas seznanja dr. V. Oblak z „Agendo“ l. 1585., ki je jako redka knjiga. Znani izvod je last prof. I. Milčetića v Varaždinu. L. 1585. je zagledal beli dan tudi: „Ta kratki wirtemberski catechismus“ itd. neznanega izdajatelja.

Neizdana Vodnikova pesem. Priobčil dr. K. Štrekelj. (247—250.)

V rokopisu Vodnikovih pesmij se nahajajoči list hrani pesem, ki se tu prvič priobčuje.

Od 251—283 str. objavlja R. Perušek: Bibliografijo slovensko za leto 1894., neutrudni tajnik Evgen Lah pa opisuje (284—318) tretje desetletje „Sl. Mat.“ in njeno delovanje za l. 1895. Iz računskega poročila je zvedeti, da je imela „Slovenska Matica“ konec l. 1894. imovine 58.006 gld. razven ustanov. Končujmo s tajnikovimi besedami (306): „Dragi čitatelj, preverjen bodi, da vse kroge, ki v Matici in zunaj Maticе delujejo za Matico, navdaja zavest, da delujejo za dobro stvar, kateri Bog daj obilo zaželenega uspeha, ki bodi v še večji meri viden koncem 4. desetletja Maticinega. Dotlej pa Matici vsako leto še več marljivih sotrudnikov, vplivnih prijateljev in vstrajnih društenikov!“

V. S.

Hrvaška književnost.

Knjige „Maticе Hrvatske“ za l. 1895.

Naše nebo. *Črtice iz astronomije.* Napisao Oton Kučera. Sa 142 slike u tekstu i četiri priloga. Nagradjeno iz zaklada grofa Iv. Nep. Draškovića za godinu 1894. Vel. 8°. Str. 430. Cena 2 gld. 40 kr. — „M. Hrv.“ je izdala v svoji „Poučni knjižnici“ že lepo vrsto poljudno-poučnih knjig, katere so po obliki in većinoma tudi po vsebini res znamenita dela. V marsikaterem oziru nas je vzlasti letošnja knjiga „Naše nebo“ zadovoljila ne-

navadno. Kaj bi govoril o tem, kako lepa in veličastna veda je astronomija! Tudi potrebna je vsakemu količkaj omikanemu človeku. Vsakdo vé, da se celó ljudstvo po svoje bavi s spoznavanjem neba, in zaradi tega imajo n. pr. Slovenci lepo vrsto narodnih imen za posamezna ozvezdja, n. pr. veliki in mali voz, gostosevci, Jakopova palica itd. In rečemo lahko, da je gospod pisatelj zares pregledno, umevno in vseskozi zanimivo obdelal svojo tvarino. Posebno mične so semtertje vpletene zgodovinske črtice, recimo o velikih novejših odkritjih in velikih zvezdoslovcih, ali opisi raznih nebesnih teles, ali potrebnih orodij, ali velikih zvezdarn, n. pr. Lickove zvezdarne na Mount Hamiltonu v Ameriki. Take stvari jako poživljajo razkladanje kakor tudi dobro izbrane slike in dragocene priloge. Red, po katerem je razvrščena tvarina, je jako primeren za navadnega bralca. Posebno lepo nas uči knjiga istinito poznovati nebo, zato opisuje nebo prav umevno ob dveh različnih letnih časih.

V nekaterih kočljivih zgodovinskih vprašanjih se giblje gospod pisatelj še precěj umno. Dobro bi bilo pokazati še določneje, za kaj se je šlo v Galilejevih homatijah, kar seveda umeva najbolje bogoslovec ali zgodovinar. No, priznavamo pa dobro voljo in resnicoljubnost pisateljevo.

Po naši sodbi je knjiga „Naše nebo“ v mnogem oziru izvrstna poučna knjiga, in upati je, da bo širila zvezdoznanstvo pri Hrvatih. Želeli bi samo še, da bi se bilo prilično poudarjalo to, kako jasno kaže uprav zvezdoslovje začetnika vsega vesoljnega gibanja, ki je Bog stvarnik. Fr. L.

Slavenske knjižnice III. knjiga prinaša za l. 1895 dve povesti ruskega pisatelja Ignatija Nikolajeviča Potápenka: „Generalova kći“ in „Seoski roman.“ — Potápenko sam (pravi se v predgovoru) sodi prvo povest za svoje najboljšo delo. Ravno tako se druga šteje med jako dobre spise. In res: pisani sta obe povesti krasno. Črtani so značaji oseb zanimivo — poln humorja in dovtipov je pisatelj —, tako da človek nehoté bere povesti do konca. In prelagatelj je prelagal tako, kakor da je pisal izvirno hrvaško. Jezik lep, umljiv, vabljev. In vendar! Ko sem bil prebral „Generalovo kći“, nisem bil zadovoljen — da, bil sem užaljen. Zakaj? Naj kratko povem vsebino: Marija Vladimirovna je bila hči voditelja „agenture južnega zavarovalnega društva“. Živela je mladostna leta do dobro dvajsetega v razkošju in veselju. Potratnost roditeljev ji je dovoljevala vse, česar si želi srce. Nekega jutra se je slišal strel v hiši: Oče se je ustrelil, sedeč v naslonjaču. Zapravil je bil vse imetje, tudi hčerino doto; papirji so bili vsi v neredu, manjkalo je društvu več stotisočev. Treba je bilo kako živeti. Z materjo gre v neko vas za učiteljico. Ne zmeni se za nobenega človeka, z materjo ravna surovo, z otroki brezsrčno. Slučajno — ali bolje po služabnici Hivriji — dobi dnevnik prejšnje učiteljice,